

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ:

68081758

Sídlo:

Královopolská 147, 612 00 Brno

Revizní odkryv základů kostela č. 8 na velkomoravském hradišti v Mikulčicích. Sérií kontrolních výzkumů mikulčických raně středověkých kostelů 9. století v rámci projektu EU „Archeologický park Mikulčice-Kopčany“ byly získány nové zásadní poznatky pro studium sakrální architektury Velké Moravy

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ ZA ROK 2011

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 2. března 2012

Radou pracoviště schválena dne: 8. března 2012

V Brně dne 24. února 2012

Obsah Výroční zprávy

1	Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či změnách.....	3
1.1	Výchozí složení orgánů pracoviště	3
1.2	Změny ve složení orgánů v roce 2011	3
1.3	Informace o činnosti orgánů	3
1.4	Informace o zřizovací listině a změnách zřizovací listiny	6
2	Hodnocení hlavní činnosti	7
2.1	Stručná charakteristika vědecké (hlavní) činnosti pracoviště	7
2.2	Vzdělávací činnost – účast na terciárním a sekundárním vzdělávání, vzdělávání veřejnosti.....	12
2.3	Expertní a koordinační činnost pracoviště, záchranné výzkumy	13
2.4	Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště.....	14
2.5	Seznam titulů vydaných na pracovišti v roce 2011	18
2.6	Hodnocení další a jiné činnosti.....	18
2.7	Předpokládaný vývoj pracoviště	18
2.8	Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	20
2.9	Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	20
3	Hospodaření ústavu	21
3.1	Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce.....	21
3.2	Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	21

1 Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či změnách

1.1 Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
jmenován s účinností od 1. června 2007

Rada pracoviště, zvolená dne 8. ledna 2007 ve složení:

předseda: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
místopředseda: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
členové: doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)
Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
PhDr. Karol Pieta, DrSc. (Archeologický ústav SAV, Nitra)

Nová Rada pracoviště zvolena dne 12. prosince 2011 ve složení:

předseda: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
místopředseda: PhDr. Lumír Poláček, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
členové: doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. (Moravské zemské muzeum Brno)
doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)
Ing. Petr Škrdla, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

Dozorčí rada pracoviště byla jmenována dne 27. března 2007 s účinností k 1. květnu 2007 ve složení:

předseda: doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc. (Historický ústav AV ČR, v. v. i.)
místopředseda: prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)
členové: prof. PhDr. Zdeněk Měřinský, CSc. (Filosofická fakulta MU, Brno)
prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc. (Archeologický ústav SAV, Nitra)
prof. PhDr. Petr Sommer, DSc. (Centrum medievistických studií, Praha)

1.2 Změny ve složení orgánů v roce 2011

Dne 12. 12. 2011 byla shromážděním výzkumných pracovníků zvolena nová Rada pracoviště (viz bod 1.1 Výroční zprávy).

1.3 Informace o činnosti orgánů

1.3.1 Ředitel

Nejvýznamnější složkou jeho činnosti bylo zajištění nových prostorových a materiálních kapacit ústředního pracoviště ústavu v Brně, stejně jako pokračování obnovy výzkumné základny v Mikulčicích. Aktualizován byl za jeho vedení rovněž základní profil vědecké činnosti pracoviště na léta 2012–2017, další opatření vycházela z hodnocení výsledků výzkumného záměru ARÚB v letech 2005–2011. Zvýšenou pozornost věnoval dále personálnímu doplnění jednotlivých výzkumných středisek, zapojení ústavu do grantových a mezinárodních projektů a nejdůležitějším projektům publikačním, výstavním a prezentačním. Koordinoval také archeologické aktivity ve sféře územní působnosti ústavu.

1.3.2 Rada pracoviště

V roce 2011 proběhlo šest zasedání Rady Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., další záležitosti byly projednány v 6.–8. hlasování per rollam. Na prvním jednání 16. března 2011 byli členové seznámeni s hodnocením výzkumné činnosti pracoviště za období 2005–2009 a projednali Výroční zprávu pracoviště za rok 2010, další informace se týkala stavu příprav výstavby nové základny v Mikulčicích. Posuzovány byly návrhy grantových projektů (5 standardních u Grantové agentury ČR, 1 bilaterální a 1 postdoktorandský grant); Rada doporučila dopracování dvou návrhů, které byly následně po úpravě hodnoceny v 6. hlasování per rollam 21.–25. března.

Na dalším zasedání 1. dubna 2011 se Rada zabývala hodnocením pracoviště, projednaným na 27. zasedání Akademické rady AV ČR 23. března 2011; Rada souhlasila s textem Stanoviska ředitele k závěrům hodnocení Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i.

V 7. hlasování per rollam vyjádřila Rada souhlas s Výroční zprávou o činnosti a hospodaření pracoviště za rok 2010. Následné jednání Rady 22. září 2011 bylo věnováno naplňování dlouhodobých záměrů instituce (nadále kladen důraz na období paleolitu, dobu římskou, stěhování národů a na slovanské období); Rada byla seznámena s participací pracoviště na akcích k 150. výročí příchodu Konstantina a Metoděje na Velkou Moravu, diskutován byl aktuální stav záchranných výzkumů realizovaných institucí a schváleny byly zápisy o 6. a 7. hlasování per rollam.

V rámci příprav volebního shromáždění svolal na 14. listopad 2011 předseda Rady schůzi výzkumných pracovníků ústavu. Účastníci byli seznámeni s volebním řádem, informováni o krocích, které je nutno uskutečnit v zájmu volby nových členů Rady a vyzváni, aby podali návrhy kandidátů na interní a externí členy. Na jednání Rady 14. listopadu 2011 podal její předseda návrh na úpravy ve Volebním řádu Rady (soulad označení aktérů vystupujících v textu s aktuálním označením funkcí na pracovišti); externí členové Rady hlasovali k tomuto bodu prostřednictvím 8. hlasování per rollam 15.–18. listopadu 2011. V rámci přípravy volební schůze oslovil ředitel ústavu představitele dalších institucí, aby podali svoje návrhy na externí členy (Moravské zemské muzeum v Brně, Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i., Ústav archeologické památkové péče, Brno, Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity); zpracovány a pracovníkům předloženy byly charakteristiky kandidátů.

Shromáždění výzkumných pracovníků, na němž byli zvoleni noví členové Rady, se 12. prosince 2011 uskutečnilo za účasti všech patnácti výzkumných pracovníků. Na základě jejich návrhů a návrhů představitelů dalších výzkumných institucí bylo hlasováno o čtyřech kandidátech na členství interní a osmi kandidátech na členství externí. Na základě dvou kol tajného hlasování byli zvoleni 3 interní členové Rady pracoviště (doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., PhDr. Lumír Poláček, CSc., Ing. Petr Škrdla, Ph.D.) a tříkolovou volbou byli zvoleni dva členové externí (doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc., doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.).

Na jednání 14. prosince 2011 Rada projednala výsledky voleb Shromážděním výzkumných pracovníků a schválila zápis o 8. hlasování per rollam; členové Rady byli informováni o nové budově určené pro ústav i o krocích, které je nutno vykonat v zájmu jejího zprovoznění.

Nově zvolení členové Rady (doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc., doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc., doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., PhDr. Lumír Poláček, CSc., Ing. Petr Škrdla, Ph.D.) na ustavující schůzi dne

14. prosince 2011 zvolili předsedu (doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.) a místopředsedu (PhDr. Lumír Poláček, CSc.) Rady. Nové funkční období Rady Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., začne 9. ledna 2012.

1.3.3 Dozorčí rada

V roce 2011 jednala Rada na dvou, celkově 9. a 10. řádném zasedání ve dnech 14. března a 6. června 2011. Další aktuální záležitosti pak byly řešeny formou usnesení, schválených Radou per rollam (hlasování č. 9 a 10 per rollam, realizovaná v květnu a listopadu roku 2011).

Tematicky náležely projednávané záležitosti několika stěžejním okruhům:

a) Činnost a hospodaření pracoviště – Rada projednala a vzala na vědomí účetní závěrku pracoviště i zprávu nezávislého auditora o ověření účetní závěrky ARÚB k 31. prosinci 2010, s příslušným zněním výroku auditora: „Bez výhrad“: „Auditovaná účetní závěrka ve všech významných ohledech podává věrný obraz finanční situace společnosti“. Rada schválila hospodářský výsledek ústavu za rok 2010 a rovněž doporučila navržený způsob rozdělení hospodářského výsledku do jednotlivých fondů. V návaznosti na to Rada projednala a schválila výběr auditora účetní závěrky pracoviště pro rok 2011, včetně návrhu příslušné smlouvy.

Rada stejně tak projednala a vzala na vědomí návrh rozpočtu pracoviště na rok 2011 a vyslovila souhlas se stávajícím rozdělením jednotlivých položek rozpočtu. Rada dále projednala a vzala na vědomí návrh Výroční zprávy ARÚB za rok 2010, projednala a po diskusi schválila rovněž příslušná stanoviska Rady, zapracovaná do textu Výroční zprávy pracoviště dle § 19, odst. 1 b) a i) a dále odst. 3 zákona č. 341/2005 Sb. (oddíl 1.2.3, str. 4–5 Výroční zprávy, s drobnou korekcí poslední věty v odstavci c). V intencích směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2007 projednala Rada hodnocení ředitele pracoviště jako podklad pro vyplacení jeho roční odměny, v této záležitosti byl předsedou Rady odeslán dopis místopředsedovi AV ČR odpovědnému za koncepční a vědecko-organizační otázky pracovišť 7.–9. sekce.

Ředitel ARÚB doc. dr. P. Kouřil informoval Radu o průběhu a výsledcích hodnocení výzkumné činnosti pracoviště v období let 2005–2009. Rada vzala jeho zprávu o průběhu a výsledcích hodnocení pracoviště v období let 2005–2009 na vědomí, diskutovány byly proměny hodnotících kritérií v průběhu samotného hodnocení a možné dopady hodnocení na financování pracovišť AV ČR v příštích letech.

Rada vzala dále na vědomí informace doc. dr. P. Kouřila o aktuálním vývoji komplexní rekonstrukce výzkumné základny ústavu v Mikulčicích, kde projekt výstavby nové základny postupoval v roce 2011 dle plánu. Diskutovány byly též některé další připravované publikační, konferenční a expoziční záměry ARÚB

b) Nakládání s majetkem pracoviště – v záležitosti realizace projektu komplexní obnovy výzkumné základny ARÚB v Mikulčicích Rada projednala ve svém 9. hlasování per rollam ke dni 26. května 2011 záměr pracoviště požádat na rok 2012 v rámci stavebních investic Akademie věd ČR o dotaci na financování vlastní výstavby budovy základny v trati Trapíkov („Záměr realizovat stavební akci velkého rozsahu – Žádost o dotaci na akci velkého rozsahu“), a následně vydala dne

26. 5. 2012 předchozí písemný souhlas dle ustanovení § 19, odst. 1, písmeno b) zákona č. 341/2005 Sb. k záměru podat tuto žádost.

V brněnské lokalitě se podařilo identifikovat objekt vhodný pro potřeby ARÚB a získat souhlas Akademie věd ČR s jeho zakoupením. Jedná se o budovu č. p. 363 na pozemku parc. č. 331 a pozemek parc. č. 331, vše v k. ú. Trnitá, na ulici Čechyňská 19, Brno-město, o celkové užitné ploše objektu 3.690 m² a ploše pozemku 1.739 m². Rada proto ve svém 10. hlasování per rollam ke dni 15. listopadu 2011 projednala záměr pracoviště uzavřít smlouvu na koupi výše uvedené budovy a pozemku, a následně dne 15. listopadu 2011 udělila předchozí písemný souhlas podle ustanovení § 19 odst. 1, písm. b), bod 1. zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích v platném znění, k záměru Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., uzavřít smlouvu na koupi budovy č. p. 363 na pozemku parc. č. 331 a pozemku parc. č. 331, vše v k. ú. Trnitá, Čechyňská 19, Brno-město.

Rada projednala rovněž výpověď nájemní smlouvy pracoviště na nebytové prostory v lokalitě Štefánikova 44 v Brně ke dni 30. dubna 2011 a vzala tuto výpověď na vědomí.

c) Vlastní činnost Rady – v souladu s § 19, odst. 1, písm. l) zákona č. 341/2005 Sb., v platném znění, byla projednána a schválena Zpráva o činnosti Rady za rok 2010, a to i jako podklad pro vyplacení odměn členům Rady. V intencích článků 4.5 a 5.5 Jednacího řádu Rady byly ověřeny zápisy z předchozích zasedání (8. a 9. zasedání dne 7. června 2010 a 14. března 2011), stejně jako usnesení per rollam č. 8 a 9 ze dne 21. prosince 2010, resp. ze dne 26. května 2011.

1.4 Informace o zřizovací listině a změnách zřizovací listiny

Zřizovací listina Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. ze dne 28. června 2006 nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Zřizovatelem ARÚB je Akademie věd České republiky – organizační složka státu.

Účelem hlavní činnosti ARÚB je uskutečňovat vědecký výzkum v oblasti archeologie, přispívat k využití jeho výsledků a k záchraně a ochraně archeologického kulturního dědictví a zajišťovat infrastrukturu výzkumu.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. ze dne 27. září 2007 bylo změněno (doplněno) znění druhého odstavce III. oddílu zřizovací listiny, věnovaného předmětu hlavní činnosti ústavu (doplnění podtrženo):

„Předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech pravěkých a raných dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů získaných soustavnými i záchrannými výzkumy, a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.“

2 Hodnocení hlavní činnosti

2.1 Stručná charakteristika vědecké (hlavní) činnosti pracoviště

Vědecká činnost Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., se v roce 2011 v souladu s prodlouženým výzkumným záměrem pracoviště soustředila na základní výzkum vybraných nosných témat evropské a světové prehistorie a protohistorie.

Studium paleolitu a paleoetnologie bylo koncentrováno jednak na poznání počátků mladého paleolitu ve střední Evropě, jednak na vyhodnocení a další výzkum mladopaleolitických a mezolitických sídelních areálů (srov. monografie o nových objevy na sídlišťích lovců mamutů v Pavlově a o počátcích umění, studie k chronologii přechodu středního a mladého paleolitu a některým jeho kulturám nebo k poznání sezonality života paleolitických lovců; resp. nové objevy – Ořechov, Želeč, Želešice, Radvanec na Českolipsku s klíčovou mezolitickou stratografií). Výzkum vybraných období mladšího pravěku se věnoval některým důležitým fenoménům hmotné i duchovní kultury (prvé souborné zpracování štípané kamenné industrie jevišovické kultury pozdní doby kamenné; vývoj osídlení Brněnska v eneolitu a době bronzové; shrnutí poznatků o sociální struktuře společnosti závěru doby bronzové a počátku doby železné ve Slezsku). V řešené problematice dějin středoevropského prostoru za expanze antické římské říše byl důraz položen na studium sídelních struktur jak v širším rámci, s důrazem na dobové přírodní prostředí, tak v užších modelových regionech (Brněnsko, Pasohlávky). Proběhly též další terénní výzkumy (Pasohlávky; Engelhartstetten, římský vojenský tábor). Pokročilo poznání migrací autochtonních populací období 4.–6. století, v tisku je jednak monografie analyzující rozsáhlý nálezový fond středoevropských pohřebišť konce 4. a první poloviny 5. věku, jednak katalog části moravských langobardských pohřebišť, sumarizující i dosavadní bádání a hodnotící nové poznatky o chronologii. Pokračoval také objev langobardského pohřebiště Mušov-Roviny. Ze zásadních témat raného středověku bylo pracováno na nálezovém katalogu lokalit počátků slovanského osídlení (Pavlov, Přítluky), velká pozornost byla věnována důležitým aspektům utváření velkomoravských ústředí (Mikulčice: sakrální architektura a její revizní objevy, příprava publikací dalších kostelních pohřebišť, katalog osídlení nejbližšího zázemí, 2. etapa systematického detektorového a geofyzikálního průzkumu, studium antropologie a zdravotního stavu velkomoravské populace na základě vybraných pohřebišť z Mikulčic a jejich zázemí; Chotěbuz: vyhodnocení dosavadních poznatků, pozice lokality v sídelní struktuře širší oblasti horního Poodří). Další výstupy byly zaměřeny na poznání role moravských centrálních aglomerací 10.–12. století a na projevy navazujících procesů urbanizace v archeologických pramenech. Nezbytným východiskem při řešení všech uvedených témat byla interdisciplinární spolupráce a aplikace progresivních přírodovědných metod.

Hodnocení pracoviště za období let 2005–2009 vyzvedlo zvláště nutnost zlepšení prostorových a obecně materiálních podmínek vědecké práce, i potřebu kontinuální obměny věkové struktury vědeckých pracovníků. V roce 2011 proto pokračoval ústav ve snaze o získání vhodných vlastních prostor pro brněnské ústřední pracoviště, na sklonku roku se podařilo díky finančním prostředkům uvolněným z rozpočtu AV ČR zakoupit do vlastnictví pracoviště budovu č. p. 363 na pozemku parc. č. 331 a vlastní pozemek parc. č. 331 v k. ú. Trnitá, ul. Čechyňská 19, Brno-město.

Budova bývalého gymnázia může po nutných stavebních adaptacích pokrýt prostorové potřeby brněnského ústředí ústavu, příslušné práce budou po projektové přípravě zahájeny neprodleně v roce 2012. Pokročila rovněž obnova detašovaného pracoviště v Mikulčicích, opět za významné finanční dotace z rozpočtu AV ČR bylo možno dokončit přípravnou fázi výstavby nové výzkumné základny ústavu v lokalitě Mikulčice – Trapíkov (terénní příprava samotného staveniště, průvodní inženýring, úřední schvalovací proces, smluvní zajištění stavby apod.). Stavba základny tak může být na jaře 2012 zahájena. V rámci posilování ústavu o mladé perspektivní vědecké pracovníky byly ve výběrovém řízení na místa vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumných útvarů přijaty v roce 2012 dvě nové pracovnice (do Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů; resp. Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii). Další opatření v tomto ohledu jsou aktuálně plánována. Ve snaze zlepšit činnost úředně-správních složek ústavu došlo k personální obměně v oddělení archeologické památkové péče, kde byla nově přijata rovněž perspektivní síla na úrovni VŠ pracovníka, personální obměny a redukce se dotkly také středního technického personálu. V souladu se Stanovami AV ČR a dalšími ústavními normativy bylo roku 2011 atestováno celkem 11 vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumných útvarů ústavu, při úzu dvouletých pracovních smluv u mladších pracovníků jako motivačního faktoru dalšího odborného růstu. Zdůraznit je třeba pro ústav přínos záchranné výzkumné činnosti, realizované na základě ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Tyto výzkumy významně rozšiřují informační bázi na pracovišti řešených témat, dovolují ústavu prakticky aplikovat a ověřovat nové progresivní metody archeologické prospekce a exkavace a přispívají také k záchraně a ochraně archeologického kulturního dědictví.

2.1.1 Výčet několika nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti a jejich aplikací

Svoboda, J.: Počátky umění. Praha: Academia, 2011. 335 s.

Monografická syntéza problematiky geneze a nejstaršího vývoje umění v průběhu paleolitu.

Svoboda, J., ed.: Pavlov. Excavations 2007–2011. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Dolnověstonické studie 18, 2011. 287 s.

Komplexní vyhodnocení nových významných archeologických odkryvů na sídlištích lovců mamutů pod Pavlovskými vrchy.

Nejman, L. – Rhodes, E. – Škrdla, P. – Tostevin, G. – Neruda, P. – Nerudová, Z. – Valoch, K. – Oliva, M. – Kaminská, L. – Svoboda, J. – Grün, R.: Chronological Review of the Middle to Upper Palaeolithic Transition in the Czech Republic and Slovakia: New Optically Stimulated Luminescence results. Archaeometry. Roč. 53/5 (2011), s. 1 044–1 066.

Propracování absolutní chronologie přechodu mezi středním a mladým paleolitem České republiky a Slovenska za využití přírodovědných metod.

Nýltová Fišáková, M.: Seasonality of Gravettian sites in the Middle Danube Region and adjoining areas of Central Europe. Quaternary International, doi: 10.1016/j.quaint.2011.08.017 IF- 1 (2011), 768.

Příspěvek ke studiu sezonality života na sídlištích lovců mamutů za využití přírodovědných metod.

*Kopacz, J. – Šebela, L.: Krzemieniarstwo kultury jemieszowickiej na Morawach. In: Copek, S. – Kadrow, S., ed., *Mente et rutro. Studia archaeologica Johanni Machnik viro doctissimo octogesimo vitae anno ab amicis, collegis et discipulis oblata. Ressorviae, 2010, s. 105–131.**

Prvé souborné zpracování štípané kamenné industrie jevišovické kultury pozdní doby kamenné.

*Salaš, M. – Stuchlík, S.: Civilizace doby bronzové. In: Procházka, R., red., *Dějiny Brna I. Od pravěku k ranému středověku. Brno: Statutární město Brno, Archiv města Brna, 2011, s. 227–318.**

Syntéza vývoje osídlení v pozdní době kamenné a starší a střední době bronzové v regionu Brněnska.

*Klanicová, S. – Komoróczy, B.: V odlesku antiky. In: Procházka, R., red., *Dějiny Brna I. Od pravěku k ranému středověku. Brno: Statutární město Brno, Archiv města Brna, 2011, s. 403–445.**

Syntéza vývoje sídelních struktur doby římské v užším modelovém regionu Brněnska.

*Tejral, J.: Einheimische und Fremde. Das norddanubische Gebiet zur Zeit der Völkerwanderung – Aussage der Grabfunde. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., *Spisy 33, 2011, v tisku.**

Analýza nálezového fondu středoevropských pohřebišť konce 4. a první poloviny 5. věku.

*Tejral, J. – Čížmář, M. – Stuchlík, S.: Langobardische Gräberfelder in Mähren. Band I. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., *Spisy 39, 2011, v tisku.**

Zpracování katalogu části moravských langobardských pohřebišť 6. století, se souhrnem dosavadního bádání a novými závěry ke chronologii.

*Poláček, L. – Maříková-Kubková, J., hg.: Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., *Spisy 41, Internationale Tagungen in Mikulčice VIII, 2010. 424 s.**

Bilance současného stavu poznání raně středověké církevní architektury střední Evropy.

Kouřil, P. – Gryc, J.: Der Burgwall in Chotěbuz-Podobora und seine Stellung in der Siedlungsstruktur des oberen Odergebietes. Studien zur Archäologie Europas (Bonn). Roč. 14 (2011), s. 217–243.

Souhrnné vyhodnocení dosavadních odkryvů na slovanském hradišti Chotěbuz-Podobora, s návazností na dějiny osídlení v širším regionu horního Poodří.

Procházka, R.: Odraz vrcholně středověké urbanizace v archeologických pramenech na základě vybraných příkladů. Přehled výzkumů. Roč. 51 (2010), s. 209–247.

Studie analyzující projevy urbanizace českých zemí v archeologických pramenech.

2.1.2 Anotace nejdůležitějších výsledků vědecké (hlavní) činnosti

Nové objevy na tábořištích lovců mamutů pod Pavlovskými vrchy

Osídlení paleolitických lovců mamutů na Moravě patří ke světově proslulým fenoménům. Zejména pod Pavlovskými vrchy přinesly archeologické objevy celou řadu zásadních poznatků k počátkům moderního člověka, k jeho antropologii, duchovní i hmotné kultuře, umění a přírodnímu prostředí.

Nové záchranné výzkumy Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., v letech 2007–2011 vyvolané výstavbou na okraji obce Pavlov, přinesly překvapivé informace o zatím málo poznáných menších sídlištích paleolitických lovců, jejich funkci, uspořádání, datování a dobovém přírodním prostředí. Kniha předkládá světové odborné veřejnosti výsledky těchto výzkumů: vedle sídelního sektoru Pavlov II jde zvláště o novou lokalitu Pavlov VI, přihlédnuto je i k dalšímu aktuálně objevenému nalezišti, Milovicím IV. Na monografii se podílí široký tým 26 autorů z vědeckých institucí zejména domácích, ale i Francie, Itálie a Polska.

Kniha čtenáře všestranně seznamuje s životem na nově zkoumaných lokalitách. Jednalo se o areály, sloužící jako sezónní lovecké základny a jako místa zpracování ulovených velkých zvířat, přípravy a konzumace jejich masa. Nečekaně ovšem byly získány také doklady o rostlinné složce potravy lovců mamutů. Krátkodobé funkci odpovídalo jednoduché vybavení, bez stabilnějších přístřeší, i zde se však vyskytly jinak tak vzácné doklady vyspělé duchovní kultury (modelace v hlíně, barvivo, osobní ozdoby).

Publikace v celosvětovém kontextu dále prohlubuje poznání způsobu života nejstarších populací moderního člověka i přírodního prostředí v době před více než 25 tisíci lety.

Citace výstupu: Svoboda, J., ed.: Pavlov. Excavations 2007–2011. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Dolnověstonické studie 18, 2011. 287 s.

Počátky umění

Před 35 tisíci lety začal prehistorický člověk vytvářet umění. Předkládaná kniha si klade otázku, jak dnes k tomuto fenoménu přistupovat. Vychází z poznatků archeologie, ale také ze vzájemného srovnání s obdobnými jevy v nedávných i současných lidských kulturách, využívá evolucionistické teorie a diskutuje celou škálu hypotéz, které byly na toto téma za posledních 150 let vysloveny. Ukazuje se, že dávnému umění porozumíme lépe, když se je pokusíme vsadit do původního kontextu času, prostoru a samotného tvůrce – člověka. Prehistorické umění není uniformní. Během tisíciletí prošlo vnitřním vývojem, přičemž využívalo širokou škálu materiálů a technik. Ze světa zvířat vybíralo jednotlivé druhy, zřejmě podle určitého klíče, zobrazovalo samotného člověka a některé tvary redukovalo do podoby standardizovaných znaků. Text knihy rovněž zkoumá seskupování obrazů do tematických celků – příběhů a posuzuje je z hlediska interpretačních modelů, které připadají v úvahu – magie, šamanismu, hry, rituálu a mýtu. Knihu uzavírá podrobný soupis hlavních archeologických nalezišť.

Citace výstupu: Svoboda, J. A.: Počátky umění. Praha: Academia, 2011. 335 s.

Raně středověké kostely jako archeologický a historický pramen

Svazek obsahuje příspěvky z tematické mezinárodní konference, ústavem uspořádané v Mikulčicích 3.–5. 6. 2009. Celkem 27 studií badatelů jak z České republiky, tak z Bulharska, Německa, Polska, Rakouska a Slovenska je rozčleněno do několika tematických oddílů. Nejobsáhlejší z nich je zaměřen na předrománskou sakrální architekturu Moravy a Slovenska. Poté následují články věnované předrománským a románským kostelům v okolních regionech střední Evropy: Karantánsku, Bavorsku, Čechách, severovýchodním Německu, Polsku a Bulharsku. Další část knihy je věnována pohanským svatyním a jejich vztahu k raným kostelním stavbám. Sborník se problematikou raných církevních staveb ve střední Evropě zabývá přitom z celé řady aspektů:

“kostel v sídlištním kontextu”, “architektura a liturgie”, “architektura a politická moc”, “pohanství a křesťanství”, “rané kostelní stavby a národní dějepisectví”, “metodické aspekty studia raných kostelů”.

Kniha představuje důležitou mezibilanci dosavadních vědomostí o nejstarší církevní architektuře střední Evropy. Obsahuje nová, někdy zásadní zjištění k natolik závažnému fenoménu, jakým jsou velkomoravské kostely a pohřebiště v Mikulčicích a na Pohansku u Břeclavi, i k dalším uvažovaným raným sakrálním stavbám (Kopčany, Kostořany pod Tribečom, Libice nad Cidlinou, Staré Město a další). Prohlubuje také poznání dobové liturgie a možných předkřesťanských svatyní raného středověku (Mikulčice, dolní Polabí), a seznamuje v přehledné podobě s vývojem v sousedních střeoevropských oblastech.

Citace výstupu: Poláček, L. – Maříková-Kubková, J., hg.: Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Spisy 41, Internationale Tagungen in Mikulčice VIII, 2010. 424 s.

2.1.3 Nejvýznamnější vědecko-popularizační aktivity pracoviště

Týden vědy a techniky

Prezentace ARÚB “Poklady mikulčického trezoru” v rámci stěžejní akce projektu, přednáška „Velká Morava a současný archeologický výzkum v Mikulčicích“ (L. Poláček), přednáška „Římané a Germáni na rozcestí. Výpověď archeologie o různých podobách střetu dvou kultur, který se odehrál na jihu Moravy před 1 800 lety“ (B. Komoróczy).

Ústřední budova Akademie věd ČR, Praha; Literární kavárna Academia Brno; 2., 3. a 7. 11. 2011

Dny otevřených dveří na „Valech“ v Mikulčicích

Den otevřených dveří, výstava, speciální vycházky po mikulčickém hradišti s výkladem archeologa, přednáška „Co nového u archeologů v Mikulčicích“ (L. Poláček; celková návštěva asi 400 osob).

Základna pro výzkum velkomoravského období Mikulčice, Památník Slovanské hradiště v Mikulčicích, 18. 9. 2011

Festival vědy Brno

Prezentace ARÚB “Poklady mikulčického trezoru”, přednáška „Zlaté velkomoravské šperky jako produkt řemeslné výroby“ (B. Kavánová).

Brněnské kulturní centrum, Křišťálový sál Staré radnice v Brně, 17. 9. 2011

Jarní týden vědy a techniky

„Jarní dny otevřených dveří“ na detašovaném pracovišti Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů, s pásmem přednášek, výkladových prohlídek a kulturních pořadů (celkem 152 návštěvníků).

Detašované pracoviště Střediska pro výzkum doby římské a doby stěhování národů, Dolní Dunajovice; 20.–22. 5. 2011

Výstavní projekt k dějinám střední Evropy na počátku 9. století

Podíl ústavu na přípravě výstavy "911 – Königswahl zwischen Karolingern und Ottonen. König Konrad der Erste – Herrschaft und Alltag".

10. 11. 2011–5. 2. 2012, Vonderau Museum Fulda

2.1.4 Domácí a zahraniční ocenění zaměstnanců pracoviště

prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.

Chorvatskou antropologickou společností v Záhřebu udělena Cena Gorjanoviće-Krambergera za vědeckou činnost na poli poznání paleolitu.

2.2 Vzdělávací činnost – účast na terciárním a sekundárním vzdělávání, vzdělávání veřejnosti

Vzdělávací aktivity pracovníků ústavu na univerzitách a vysokých školách v České republice byly realizovány v programech historických věd, geologie a biologie na Masarykově universitě, Karlově universitě, Slezské universitě, Universitě Palackého, Západočeské universitě, Universitě Hradec Králové a Universitě Pardubice. V jednotlivých bakalářských, magisterských a doktorských programech odpřednášelo 11 výzkumných pracovníků ústavu v letních semestrech 2010/2011 a zimních semestrech 2011/2012 celkem 822 hodin (392, resp. 430 hodin), a to v 36 semestrálních cyklech přednášek, seminářů či cvičení. Tři zaměstnanci ústavu pak měli na universitních pracovištích vedlejší pracovní úvazek, naopak jeden univerzitní pracovník se podílel vedlejším úvazkem na výzkumné činnosti ústavu. V roce 2011 pokračovalo nebo zahájilo doktorandské studium 10 pracovníků ústavu, dalších 5 bylo naopak školiteli 19 doktorandů zejména z jiných institucí.

Pozornost byla věnována též vzdělávání středoškolské mládeže, vedle přednášek (celkem 18 hodin) se dva pracovníci ústavu jako odborní školitelé a spoluorganizátoři podíleli na realizaci tří kol středoškolské odborné činnosti na Gymnásiu Brno – Slovanském náměstí a Gymnasiu v Praze – Botičské ulici, kde byly pod jejich vedením vypracovány tři práce.

Vzdělávání veřejnosti probíhalo jak formou naučných přednášek, tak formou nejrozličnějších příspěvků v moderních informačních médiích. Uvést lze kupříkladu řadu jednotlivých přednášek, přednesených pracovníky ústavu k aktuálním problémům studia pravěku a středověku (Brno, Dolní Dunajovice, Hodonín, Hustopeče, Nechvalín, Olomouc, Opava), sérii celkem 15 článků uveřejněných v regionálních novinách Břeclavský deník v rámci seriálu s názvem „Střípky archeologie“, přibližujícího nejzajímavější archeologické nálezy na území okresu Břeclav (M. Vlach, B. Komoróczy, S. Klanicová), v Českém rozhlasu dvě vystoupení v pořadu Meteor (J. Svoboda – expedice na Sibiř, Paleolitické umění); další vystoupení na stanici Vltava (J. Svoboda – výzkum paleolitu), nebo konečně rozhovory v České televizi (ČT 24) o objevu nejstaršího moderního člověka v Evropě a o knize „Počátky umění“ v pořadu „Knižní svět“ (J. Svoboda).

2.3 Expertní a koordinační činnost pracoviště, záchranné výzkumy

2.3.1 Odborné expertizy zpracované v písemné formě pro státní orgány a instituce

Celkový počet zpracovaných expertiz: 527

Srovnávací analýza slovanského hradiště v Mikulčicích pro obnovenou nominaci UNESCO

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., zpracoval pro Národní památkový ústav, ústřední pracoviště Praha komparativní analýzu kulturně-historického významu velkomoravského hradiště v Mikulčicích, vyžádanou NPÚ pro prvou etapu obnovené nominace UNESCO.

Zpracování a podání návrhu na prohlášení souboru komponovaných lidských ostatků v kryptě NKP kostela sv. Jakuba Většího v Brně za kulturní památku

Stanovisko Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., vedlo k zachování části autentické archeologické nálezové situace, záměrně komponované deponie lidských ostatků jako cenného svědectví o antropologii brněnské městské populace ve 13.–18. století, i k významné modifikaci projektu úprav a zpřístupnění podzemních prostor pod národní kulturní památkou kostelem sv. Jakuba Většího v Brně.

Vyjádření k projektu „Naučná stezka na svitáveckém Hradisku“

Odborná expertiza pro orgány státní správy přispěla k zajištění ochrany cenné archeologické lokality (pravěké hradiště, středověká fortifikace) před poškozením stavebními úpravami, následná vstřícná spolupráce s městysem Svitávka jako vlastníkem dovolila perpektivně plánovat další údržbu a zpřístupnění lokality.

2.3.2 Koordinační oborová činnost pracoviště

Ústav dle příslušných ustanovení zákona č. 20/1987 Sb. O státní památkové péči, v platném znění, nadále funguje jako jediná ze zákona oprávněná výzkumná organizace a garant ochrany archeologických nálezů a památek i odborné úrovně jejich studia na území Moravy a českého Slezska. V roce 2011 koordinoval činnost oprávněných archeologických organizací na tomto teritoriu především prostřednictvím jednotlivých regionálních komisí. Ve kooperaci s dalšími archeologickými organizacemi a institucemi státní památkové péče rozvíjel ústav internetovou databázi terénních archeologických výzkumů „Megalit“, sloužící k registraci, správě a úplné archivaci informací o veškerých probíhajících archeologických terénních akcích na území Moravy a českého Slezska a uplatňující se jak při záchraně národního kulturního dědictví a v archeologické památkové péči, tak při činnosti jednotlivých orgánů státní správy a samosprávy, činnosti oprávněných archeologických organizací všech typů a archivaci archeologických dat.

Po celý rok 2011 jednotliví pracovníci ústavu i ústav jako ze zákona oprávněná organizace připomínkovali Ministerstvu kultury ČR tvorbu archeologické části novely zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění a o postupu prací na novele informovali odbornou veřejnost.

2.3.3 Záchranné výzkumy

V roce 2011 realizovalo pracoviště v intencích svých vědeckých cílů na základě dohod o provedení záchranného archeologického výzkumu dle § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění více než šest desítek záchranných odkryvů a dokumentačních akcí. K nejvýznamnějším je třeba

počítat záchranný archeologický výzkum v Loděnici na Opavsku, který objevil centrální část sídliště ze starší doby železné (starší období platěnické fáze kultury lužických popelnicových polí – 6. století před Kristem), s areálem zastavěným nadzemními dřevěnými budovami, který vymezovalo oválné křivočaré ohrazení. Takto vytýčený sídelní komplex (dvorec či areál i s nesídelními funkcemi?) má nečetné analogie v širším evropském kontextu. V Otčích u Opavy se pak podařilo prozkoumat monokulturní sídliště ze závěru mladší doby kamenné (lengyelské období, cca 4 400 let před Kristem). Zachyceny byly dva unikátní domy křivočaré konstrukce (větší z nich na půdorysu 20 × 10 m), hrob s milodary miniatur (sekeromlat, keramika) a dvojice patrně víceúčelových pecí.

2.4 Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště

2.4.1 Přehled mezinárodních projektů, které pracoviště řeší v rámci mezinárodních vědeckých programů

AÚ SAV Nitra

Moravia Magna – Velká Morava

Velkomoravská pohřebiště

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i./Archeologický ústav SAV Nitra

Počet hlavních řešitelů: 3

Podílí se instituce ze zemí: SR, ČR, Polsko, Rakousko

Komplexní analýza, souhrnné zpracování a publikace nejdůležitějších prozkoumaných nekropolí Velké Moravy

Rakouská AV

Základní problémy časně dějinného vývoje ve středním Podunají

Rakouská akademie věd/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 6

Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, ČR, SR, Polsko, SRN

Výzkum nejrozličnějších kulturních, sociálních a společenských fenoménů střední Evropy na základě archeologického studia

CNRS

Dohoda o vytvoření uskupení evropského výzkumu

Východní Evropané na počátku středověku: od kmene ke státu

Národní centrum vědeckého výzkumu/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 8

Podílí se instituce ze zemí: Francie, Rusko, Švédsko, ČR, Ukrajina, Srbsko, SR

Studium vzniku raných státních uskupení na počátku středověku na území střední a východní Evropy na základě archeologických pramenů

RGK Frankfurt a. M.

Korpus římských nálezů v barbariku

Korpus římských nálezů na území Moravy

Římsko-germánská komise/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 20

Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR, SR, Polsko, Rakousko, Maďarsko, Holandsko a další

Pramenný soupis veškerých archeologických nálezů římské provenience na území Moravy a českého Slezska, jeho vyhodnocení a zasazení do historických souvislostí

RGZM Mainz

Kovářské hroby doby stěhování národů a časného středověku ve střední Evropě

Kovářské hroby doby stěhování národů a časného středověku ve středním Podunají

Římsko-germánské centrální muzeum Mohuč/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 4

Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR, SR, Rakousko

Katalog a podrobné vyhodnocení veškerých hrobů se vztahem ke kovářství 5.–8. století v Německu a Karpatské kotlině

RGK Frankfurt a. M.

Nové cesty studia Langobardů

Výzkum a mapování izotopů stroncia, olova a kyslíku k určení původu cizorodých skupin v populacích raného středověku

Římsko-germánská komise Frankfurt a. M./Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 2

Podílí se instituce ze zemí: SRN, ČR

Projekt zaměřený na průkaznost archeologického materiálu pro poznání etnicity a interetnických vztahů raně středověkých populací

Institut archeologii i etnologii PAN – Kraków, Warszawa

Štípané kamenné industrie

Kamenná industrie kultury zvoncovitých pohárů na Moravě (na pozadí středoevropského vývoje)

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 2

Podílí se instituce ze zemí: Polsko, ČR

Komplexní studium problematiky štípaných kamenných industrií pozdní doby kamenné a počínající doby bronzové na teritoriu střední Evropy

Polska Akademia Umiejętności Kraków

Štípané kamenné industrie

Kultura zvoncovitých pohárů ve střední Evropě ve světle studia kamenné štípané industrie

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i./Polská akademie věd a umění Krakov

Počet hlavních řešitelů: 3

Podílí se instituce ze zemí: Polsko, ČR

Víceoborové poznání kultury zvoncovitých pohárů pozdní doby kamenné a jejích teritoriálních kontaktů na základě analýzy štípané kamenné industrie

EU

CE Project – Podunajský limit – součást světového dědictví

EU/Ústav pro rakouský historický výzkum University Vídeň

Počet hlavních řešitelů: 6

Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, SRN, Maďarsko, Slovensko, ČR, Polsko

Památková prezentace vybraných úseků římského antického limitu jako součásti světového kulturního dědictví – účast v expertním týmu

EU

Projekt Archeologický park Mikulčice – Kopčany

EU/Masarykovomuzeum Hodonín

Počet hlavních řešitelů: 2

Podílí se instituce ze zemí: ČR, Slovensko

Podíl na památkové prezentaci národní kulturní památky – hradiště z období Velké Moravy v Mikulčicích

Österreichisches Archäologisches Institut, Wien

Výzkum římských vojenských táborů v Dolním Rakousku a na Moravě

Rakouský archeologický institut, Vídeň/Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Počet hlavních řešitelů: 2

Podílí se instituce ze zemí: Rakousko, ČR

Kooperace při prospekci, odkryvech a srovnávacím studiu význačného archeologického fenoménu doby římské v prostoru severně od středního Dunaje

2.4.2 Akce s mezinárodní účastí, které Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., organizoval nebo v nich vystupoval jako spoluorganizátor

7. Konference environmentální archeologie v Brně – KEA

Brno, Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., 9.–10. 2. 2011

Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Celkem 112 účastníků, z toho 15 ze zahraničí, významné prezentace za ústav: Galiová, M. – Nývltová Fišáková, M. et al., Sledování distribuce prvků v zubu medvěda hnědého pomocí laserové ablace ve spojení s hmotnostní spektrometrií s indukčně vázaným plazmatem (LA-ICP-MS).

Mezinárodní konference „Bewaffnung und Reiterausrüstung des 8. bis 10. Jahrhunderts in Mitteleuropa (Zur Form und Beigabensitte von Waffen und Reiterzubehör bei den mährischen Slawen und ihren Nachbarn)“ v rámci konferenční řady Internationale Tagungen in Mikulčice (ITM 2011)

Mikulčice, Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., 25.–27. 5. 2011

Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., celkem 52 účastníků, z toho 35 ze zahraničí. Významná prezentace za ústav: Lumír Poláček – Petr Luňák: Axt als Waffe, Gerät und Symbol. Zu Axtfunden aus dem Grab- und Siedlungskontext von Mikulčice.

VII. protohistorická konference „Archeologie barbarů 2011. Sociální stratifikace protohistorických komunit na základě výpovědi archeologických pramenů“

Brno, Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., 3.–6. 10. 2011

Hlavní pořadatel Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., celkem 64 účastníků, z toho 24 ze zahraničí. Významná prezentace za ústav: Komoróczy, B. – Klanicová, S. – Vlach, M. – Beran, V. – Sázelová, S.: Vybrané aspekty germánského sídliště Pasohlávky – U vodárny (přednáškový blok).

„Macht des Goldes, Gold der Macht. Herrschafts- und Jenseitsrepresentationen zwischen antike und Frühmittelalter im mittleren Donauraum“. 23. Internationales Symposium Grundprobleme der frühgeschichtlichen Entwicklung im mittleren Donauraum Tengelic, 16.–19. 11. 2011

Hlavní pořadatel Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas an der Universität Leipzig, celkem 46 účastníků, z toho 44 ze zahraničí. Významná prezentace za ústav: Tejral, J.: Anonyme Herrscher des 5. und 6. Jhs. nördlich der Donau und ihre Selbstdarstellung auf dem Weg ins Jenseits.

Na uvedených i četných dalších mezinárodních konferencích v ČR i zahraničí přednesli pracovníci ústavu v roce 2011 celkem 51 vlastních referátů a 6 posterových prezentací.

2.4.3 Nejvýznamnější zahraniční vědci, kteří navštívili Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Dr. Philip Alworth-Jones (Univerzita Sheffield); Prof. Dr. Yosef Garfinkel (Hebrejská univerzita Jeruzalém); Prof. dr. Boguslaw Gediga (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Vratislav); Prof. Dr. Pavel Georgijev (Archeologický ústav Bulharské akademie věd, Šumen); Prof. Dr. Johannes Krause (Univerzita Tübingen); Prof. Dr. Gerhard W. Weber (Univerzita Vídeň).

2.4.4 Aktuální meziústavní dvoustranné dohody

Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts, Frankfurt/Main, SRN

Korpus římských nálezů ve střední Evropě, archeologická chronologie 5. století po Kr. ve střední a východní Evropě, výzkum římských vojenských pochodových táborů na jižní Moravě

Römisch-Germanisches Zentralmuseum Mainz, Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte, SRN

Antický svět a Germáni ve střední Evropě, formování středoevropských etnických struktur v pozdně antickém období a časném středověku, vznik Velkomoravské říše v rámci raně středověkých státotvorných procesů v Evropě

Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität Wien, Rakousko

Střední Podunají v pozdní antice a na prahu raného středověku, etnický, kulturní a politický vývoj v 7. – 9. století, Velká Morava a její sousedi, materiální kultura center časně středověkého období

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar Ókortörténeti Tanszék Budapest (Katedra historie starověku filozofické fakulty univerzity Gáspára Károliho Budapešť), Maďarsko

Výuka archeologie, zejména problematiky období paleolitu, doby římské a stěhování národů a aktuálních problémů středoevropské pre- a protohistorie

Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága Pécs (ředitelství Muzea oblasti Baranya v Pécsi), Maďarsko

Odborná spolupráce v oblasti studia doby římské ve středním Podunají, společné výstavní prezentace

Österreichisches Archäologisches Institut, Wien, Rakousko

Společný výzkum etnických, kulturních a obchodních kontaktů středního Podunají s okolními oblastmi zejména v době železné, římské a období stěhování národů

Національна академія наук України, Кримський філіал Інституту археології, Сімферополь (Národní akademie věd Ukrajiny, Krymská pobočka Archeologického ústavu, Simferopol), Ukrajina, Autonomní republika Krym

Srovnávací studium vybraných problémů pravěkého a časně dějinného vývoje střední Evropy a Černomoří

NÖ Museum für Urgeschichte in Asparn/Zaya, Rakousko

Kooperace při výzkumu římských vojenských táborů, popř. laténských sídlišť na území Moravy a Dolního Rakouska, společná prospekční a výzkumná činnost, zpracování nálezů a publikace výsledků studia.

2.5 Seznam titulů vydaných na pracovišti v roce 2011

Měřínský, Z. – Kouřil, P., ed.: Archaeologia historica. Sv. 36/2011/1-2. Brno

(spoluvydavatelé Masarykova universita, Filosofická fakulta, Ústav archeologie a muzeologie; Muzejní a vlastivědná společnost v Brně; Archeologický ústav Slovenskej akademie vied Nitra) Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, v. v. i.; 2011. 646 s. ISSN 0231-5823

Poláček, L. – Maříková-Kubková, J., hg.: Frühmittelalterliche Kirchen als archäologische und historische Quelle. Brno

Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., Spisy 41, Internationale Tagungen in Mikulčice VIII, 2010. 424 s. ISBN 978-80-86023-92-2; ISSN 1804-1345

Svoboda, J., ed.: Pavlov. Excavations 2007–2011. Brno

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., Dolnověstonické studie 18, 2011. 287 s. ISBN 978-80-86023-85-4

2.6 Hodnocení další a jiné činnosti

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., nevyvíjí v souladu se svojí zřizovací listinou žádné další a jiné činnosti.

2.7 Předpokládaný vývoj pracoviště

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., ukončil v roce 2011 řešení sedmiletého výzkumného záměru "Pravěký a časně dějinný vývoj ve střední Evropě z pohledu nejnovějších výsledků archeologického bádání na Moravě a ve Slezsku" (ident. kód AV0Z80010507). Na léta 2012–2017 aktualizovaný program výzkumné činnosti pracoviště má být pak nadále – v souladu s vědní koncepcí AV ČR – směřován na řešení vybraných, v evropském či nejširším kontextu velmi závažných témat nejstarších dějin:

1. výzkum prvotní anatomicky moderní lidské populace (*Homo sapiens*), především formování jejích kulturních, ekonomických a sociálních struktur;
2. dějinný vývoj středoevropského prostoru v klíčových etapách expanze antické římské říše a za migračních pohybů na sklonku antiky a v počátku středověku;
3. všestranné studium období od příchodu Slovanů v 6. století do vrcholného středověku (13./15. stol.), s důrazem na poznání raných státních útvarů střední Evropy 8.–10. věku.

Výzkum všech vytýčených problémových okruhů by měl ve zvýšené míře inovativně aplikovat výsledky progresivních přírodovědných oborů a metod, využitelných zejména při studiu fyzického habitu pravěkých a časně historických populací, jejich kultury, problematiky migračních pohybů, případných otázek autochtonity i poznání přírodního prostředí s jeho faunou a flórou (archeogenetika, izotopová geochemie, multielementární analytika, zooarcheologie ad.). Je

plánováno nejen externí využívání těchto metod, ale i jejich aplikace a další rozvíjení na vlastním pracovišti.

Studium vzniku moderního člověka a jeho kultury zaměří svoji pozornost v širší perspektivě jednak na terénní odkryvy a následné vyhodnocení stratifikovaných moravských lokalit z klíčového období počátku mladého paleolitu (bohunicien, szeletien aurignacien), jednak na syntézu dvou modelových sídelních oblastí z hlediska sídelní archeologie, geologie kvartéru, částečně i antropologie a paleogenetiky – pro vrcholné období paleolitu areálu lovců mamutů Dolní Věstonice – Pavlov – Milovice, pro mezolit pak osídlení severních Čech (okr. Děčín a Česká Lípa).

Výzkum mocenských, socio-etnických a kulturních procesů ve středním Podunají v 1.–6. století bude orientován na další poznání římského vojenského zásahu, germánské společnosti doby římské i objasnění nedořešených otázek migračních pohybů 4.–6. věku a jejich významu pro vznik etnicko-kulturní mapy tehdejší Evropy, za všestranné aplikace moderních prospekčních i analytických postupů (predikce osídlení metodami geografických informačních systémů, zpětná počítačová simulace vývoje přírodního prostředí a kulturní krajiny, letecká prospekce, archeogenetika ad.). Vedle publikace dosud získaných obsáhlých nálezových souborů (Hradisko u Mušova, langobardské nekropole) bude zvýšená pozornost věnována další cílené prospekci vybraných modelových regionů (centrum × periferie) či komponent (římské vojenské tábory, nekropole doby stěhování národů).

V oblasti studia dějin Evropy časného a počátku vrcholného středověku budou prioritně řešeny tři základní problémové okruhy: časně slovanské osídlení, problematika státu moravských Mojžírovců včetně vyznění v 10. věku a geneze vrcholně středověkých měst a fortifikací. Stěžejní bude podrobnější chronologické zařazení, zhodnocení a zveřejnění unikátních nálezových fondů, objasňujících jak počátky slovanského osídlení (Přítluky, Pavlov), tak zejména vývoj v ústředí Velké Moravy i její mocenskou a kulturní expanzi v 9. století (Mikulčice, resp. Slavonín, Stěbořice u Opavy, Chotěbuz – Podobora). Vedle práce na detailní chronologii hmotné kultury velkomoravských center je plánováno zpracování některých důležitých prvků urbanismu mikulčického hradiště, s využitím revizních odkryvů (kostely, mosty), prioritní pozornost bude věnována studiu sociálních struktur. Důležitým úkolem bude i vybudování nové výzkumné základny v Mikulčicích.

Výzkumná činnost bude probíhat za stálé konfrontace s moderními trendy současné evropské i světové archeologie a ve spolupráci s klíčovými evropskými i světovými (paleolit) institucemi.

Po organizačně-správní stránce bude pro rok 2012 prioritou řešení zcela nevyhovujících prostorových kapacit ústředního brněnského pracoviště. Na sklonku roku 2011 se podařilo v brněnské lokalitě identifikovat objekt vhodný pro potřeby ústavu a získat souhlas Akademie věd ČR s jeho zakoupením. Jedná se o budovu č. p. 363 na pozemku parc. č. 331 a pozemek parc. č. 331, vše v k. ú. Trnitá, Čechyňská 19, Brno-město. Budova by měla sloužit především pro potřeby ústavu jako vlastníka, kromě ARÚB se zde předpokládá umístění sídla Sdružení jihomoravských pracovišť AV ČR i některých jiných brněnských pracovišť ústavů AV ČR. Základním úkolem pro rok 2012 je projektová příprava a vlastní realizace stavebních úprav objektu.

Pokračovat bude rovněž obnova požárem zničené výzkumné základny v Mikulčicích, jeden z podstatných předpokladů dalšího rozvoje Střediska pro slovanskou a středověkou archeologii. Pro výstavbu nového komplexu byly realizovány veškeré přípravné administrativní kroky, v roce 2012 je plánováno zahájení zemních prací a samotné stavby.

Plánována je další obměna a rozšíření personálního složení pracoviště. Pro období 2012–2013 se počítá s přijetím 2 nových výzkumných pracovníků v rámci Střediska pro výzkum doby římské a stěhování národů, kde by se měli podílet jak na studiu vojenského zásahu římské říše do středního Podunají a soudobého germánského osídlení, tak na výzkumu období stěhování národů. Další 2 badatelé by měli posílit Středisko pro slovanskou a středověkou archeologii, zejména pak výzkum chronologie hmotné kultury velkomoravských mocenských center.

2.8 Aktivita v oblasti ochrany životního prostředí

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., se aktivně podílí na ochraně archeologického kulturního dědictví jako nedílné součásti životního prostředí. Děje se tak zvláště na základě ustanovení § 21 a 22 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, která poskytují pracovišti pravomoci vyjadřovat se k ochraně archeologického dědictví podle zvláštních právních předpisů, vykonávat expertní činnost v oblasti archeologie, koordinovat aktivity oprávněných archeologických organizací na zájmovém území a ukládat informace o archeologických výzkumech na území Moravy a Slezska v archivu ústavu.

2.9 Aktivita v oblasti pracovněprávních vztahů

V roce 2011 bylo v souladu s příslušnými normativy atestováno celkem 11 pracovníků ARÚB.

3 Hospodaření ústavu

3.1 Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce

V roce 2011 proběhla na pracovišti kontrola z Finančního úřadu Brno III na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Městská správa sociálního zabezpečení Brno provedla dále kontrolu odvodů pojistného. Obě kontroly proběhly bez problémů, nebyly shledány žádné závažné nedostatky.

3.2 Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Činnost Archeologického ústavu byla v roce 2011 financována převážně z institucionálních prostředků, na výzkum poskytnutých AV ČR (73,54 %).

Dalším významným zdrojem, podílejícím se na financování ústavu v roce 2011, byly grantové projekty (12,91 %). Tato položka zahrnuje i prostředky z Evropských fondů.

Zisk ze zakázek hlavní činnosti byl zdrojem dalších prostředků na činnost ARÚB, jejich podíl na celkových výnosech v roce 2011 byl 13,55 %.

Seznam všech grantových a programových projektů podporovaných ze státního rozpočtu řešených v roce 2011

Ident.od	poskytovatel	řešitel/spoluřešitel	řešení projektu	
		(příjmení, jméno, tituly)	od	do
IAA800010705	GA AV	Šebela Lubomír, PhDr. CSc.	2007	2011
IAA800010801	GA AV	Škrdla Petr, Ing. Ph.D.	2008	2012
GA404/09/H020	GA ČR	Kouřil Pavel, doc. PhDr. CSc.	2008	2012
GA404/09/1966	GA ČR	Procházka Rudolf, PhDr.CSc.	2009	2012
GA206/09/1054	GA ČR	Komoróczy Balázs Mgr.,Ph.D.	2009	2011
GA405/11/2258	GA ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2011	2013
M300010902	GA ČR	Tejral Jaroslav doc. PhDr. CSc.	2009	2011
MK 22820/2011	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2011	2011
ITMS22410520033	MVRR SR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2009	2012
CZ1.07/2.4.00/12.0053	MŠMT	Krupičková Šárka, Mgr.	2009	2012

V roce 2011 byl Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., nadále zapojen do dvou projektů financovaných z evropských fondů. Jedná se o prostředky z Evropského fondu regionálního rozvoje, Program přeshraniční spolupráce, projekt Archeologický park Mikulčice – Kopčany. Doba trvání projektu je 2009–2012. Druhý projekt používá prostředky z Evropského sociálního fondu, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost s názvem projektu Internetová encyklopedie dějin Brna. Doba realizace 2009–2012.

V Brně dne 24. února 2012

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
ředitel pracoviště

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o auditu

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

**pro zřizovatele instituce
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.**

**o ověření účetní závěrky
k 31. prosinci 2011**

AUDIT spol. s r.o.

BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
tel.: 541 241 946, www.betabrno.cz, info@betabrno.cz

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky instituce **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.**, která se skládá z rozvahy k 31.12.2011, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2011 a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o instituci Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i., jsou uvedeny v bodě 1 přílohy této účetní závěrky.

Statutární orgán instituce společnosti Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. je odpovědný za sestavení účetní závěrky, která podává věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Naši odpovědností je vyjádřit na základě našeho auditu výrok k této účetní závěrce. Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech, mezinárodními auditorskými standardy a souvisejícími aplikačními doložkami Komory auditorů České republiky. V souladu s těmito předpisy jsme povinni dodržovat etické požadavky a naplánovat a provést audit tak, abychom získali přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné (materiální) nesprávnosti.

Audit zahrnuje provedení auditorských postupů k získání důkazních informací o částkách a údajích zveřejněných v účetní závěrce. Výběr postupů závisí na úsudku auditora, zahrnujícím i vyhodnocení rizik významné (materiální) nesprávnosti údajů uvedených v účetní závěrce způsobené podvodem nebo chybou. Při vyhodnocování těchto rizik auditor posoudí vnitřní kontrolní systém relevantní pro sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz. Cílem tohoto posouzení je navrhnout vhodné auditorské postupy, nikoli vyjádřit se k účinnosti vnitřního kontrolního systému účetní jednotky. Audit též zahrnuje posouzení vhodnosti použitých účetních metod, přiměřenosti účetních odhadů provedených vedením i posouzení celkové prezentace účetní závěrky.

Jsme přesvědčeni, že důkazní informace, které jsme získali, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv instituce Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. k 31.12.2011 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2011 v souladu s českými účetními předpisy.

Jméno a sídlo auditora:

BETA Audit spol. s r.o.
se sídlem Brno, Palackého třída 159
číslo auditorského oprávnění 222

Auditor:

Ing. Renata Kohoutová
číslo auditorského oprávnění 1977

Datum vypracování zprávy: 7.2.2012

Přílohy: auditovaná rozvaha
auditovaný výkaz zisku a ztráty
auditovaná příloha

BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
tel.: 541 241 946, www.betabrno.cz, info@betabrno.cz

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Rozvaha

(v tis. Kč)

sestavena dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů
k 31.12.2011

Název účetní jednotky:

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.

Sídlo:

Královopolská 147, 602 00 Brno

IČ:

68081758

	Název	SU	čís. řád.	Stav	
				Stav k 01.01.11	Stav k 31.12.11
A	Dlouhodobý majetek celkem			26 884	67 006
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	1	1	2 172	2 745
	1. Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	2	0	0
	2. Software	013	3	1 955	2 529
	3. Ocenitelná práva	014	4	0	0
	4. Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	5	216	216
	5. Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	6	0	0
	6. Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	7	0	0
	7. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	8	0	0
II.	Dlouhodobý hmotný majetek celkem	02+03	9	39 772	81 305
	1. Pozemky	031	10	1 798	6 146
	2. Umělecká díla, předměty, sbírky	032	11	0	0
	3. Stavby	021	12	10 644	37 998
	4. Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	022	13	17 657	18 251
	5. Pěstительské celky trvalých porostů	025	14	0	0
	6. Základní stádo a tažná zvířata	026	15	0	0
	7. Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	16	2 095	1 951
	8. Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	17	0	0
	9. Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	18	7 577	16 959
	10. Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	19	0	0
III.	Dlouhodobý finanční majetek celkem	6	20	0	0
	1. Podíly v ovládaných a řízených osobách	061	21	0	0
	2. Podíly v osobách pod podstatným vlivem	062	22	0	0
	3. Dluhové cenné papíry	063	23	0	0
	4. Půjčky organizačním složkám	066	24	0	0
	5. Ostatní dlouhodobé půjčky	067	25	0	0
	6. Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	26	0	0
	7. Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	27	0	0
IV	Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	07 - 08	28	-15 060	-17 044
	1. Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	072	29	0	0
	2. Oprávky k softwaru	073	30	-840	-1 289
	3. Oprávky k ocenitelným právům	074	31	0	0
	4. Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku	078	32	-216	-216
	5. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	079	33	0	0
	6. Oprávky ke stavbám	081	34	-1 963	-2 214
	7. Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	082	35	-9 946	-11 374
	8. Oprávky k pěstительským celkům trvalých porostů	085	36	0	0
	9. Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům	086	37	0	0
	10. Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	088	38	-2 095	-1 951
	11. Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku	089	39	0	0

B.	Krátkodobý majetek celkem	40	11 343	13 106
I.	Zásoby celkem	11-13 41	21	11
1.	Materiál na skladě	112 42	21	11
2.	Materiál na cestě	111,119 43	0	0
3.	Nedokončená výroba	121 44	0	0
4.	Polotovary vlastní výroby	122 45	0	0
5.	Výrobky	123 46	0	0
6.	Zvlášta	124 47	0	0
7.	Zboží na skladě a v prodejnách	132 48	0	0
8.	Zboží na cestě	131,135 49	0	0
9.	Poskytnuté zálohy na zásoby	50	0	0
II.	Pohledávky celkem	31-39 51	1 780	2 021
1.	Odběratelé	311 52	909	1 188
2.	Směnky k inkasu	312 53	0	0
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313 54	0	0
4.	Poskytnuté provozní zálohy	314 55	193	212
5.	Ostatní pohledávky	316 56	0	6
6.	Pohledávky z a zaměstnanci	335 57	43	22
7.	Pohledávky z institucemi sociálního zabezpečení a VZP	336 58	0	0
8.	Daň z příjmů	341 59	466	466
9.	Ostatní přímé daně	342 60	0	0
10.	Daň z přidané hodnoty	343 61	0	0
11.	Ostatní daně a poplatky	345 62	0	0
12.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem	346 63	0	0
13.	Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů Ú	x 64	0	0
14.	Pohledávky za účastníky sdružení	358 65	0	0
15.	Pohledávky z pevných termínových operací	373 66	0	0
16.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	375 67	0	0
17.	Jiné pohledávky	378 68	0	0
18.	Dohadné účty aktivní	388 69	760	866
19.	Opravná položka k pohledávkám	391 70	-591	-739
III.	Krátkodobý finanční majetek celkem	21 - 26 71	9 384	10 881
1.	Pokladna	211 72	51	43
2.	Ceniny	212 73	11	19
3.	Účty v bankách	221 74	9 322	10 819
4.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251 75	0	0
5.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253 76	0	0
6.	Ostatní cenné papíry	256 78	0	0
7.	Požizovaný krátkodobý finanční majetek	259 79	0	0
8.	Peníze na cestě	262 80	0	0
IV.	Jiná aktiva celkem	38 81	158	193
1.	Náklady příštích období	381 82	158	193
2.	Příjmy příštích období	385 83	0	0
3.	Kurzové rozdíly aktivní	386 84	0	0
A+B	Aktiva celkem	85	38 226	80 112

A		Vlastní zdroje celkem		86	35 464	76 280
I.		Jméni celkem	90-92	87	34 550	74 503
	1.	Vlastní jmění	901	88	26 884	67 006
	2.	Fondy	91	89	7 666	7 497
		- Sociální fond	912		259	239
		- Rezervní fond	914		5 981	5 986
		- Fond účelově určených prostředků	915		808	654
		- Fond reprodukce majetku	916		618	618
	3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	920	90	0	0
II.		Výsledek hospodaření celkem	93-96	91	914	1 777
	1.	Účet výsledku hospodaření	963	92	0	1 195
	2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	931	93	94	0
	3.	Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	932	94	819	582
B.		Cizí zdroje celkem		95	2 763	3 832
I.		Rezervy celkem	94	96	0	0
	1.	Rezervy	941	97	0	0
II.		Dlouhodobé závazky celkem	38, 95	98	0	0
	1.	Dlouhodobé bankovní úvěry	951	99	0	0
	2.	Vydané dluhopisy	953	100	0	0
	3.	Závazky z pronájmu	954	101	0	0
	4.	Přijaté dlouhodobé zálohy	952	102	0	0
	5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	x	103	0	0
	6.	Dohadné účty pasivní	387	104	0	0
	7.	Ostatní dlouhodobé závazky	958	105	0	0
III.		Krátkodobé závazky celkem	28, 32-	106	2 122	2 805
	1.	Dodavatelé	321	107	145	113
	2.	Směnky k úhradě	322	108	0	0
	3.	Přijaté zálohy	324	109	20	0
	4.	Ostatní závazky	325	110	0	0
	5.	Zaměstnanci	331	111	0	0
	6.	Ostatní závazky vůči zaměstnancům	333	112	1 034	1 232
	7.	Závazky k institucím sociálního zabezpečení a VZP	336	113	557	667
	8.	Daň z příjmů	341	114	0	50
	9.	Ostatní přímé daně	342	115	103	172
	10.	Daň z přidané hodnoty	343	116	43	37
	11.	Ostatní daně a poplatky	345	117	0	0
	12.	Závazky ze vztahu k státnímu rozpočtu	347	118	0	0
	13.	Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	x	119	0	0
	14.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	367	120	0	0
	15.	Závazky k účastníkům sdružení	368	121	0	0
	16.	Závazky z pevných termínových operací a opcí	373	122	0	0
	17.	Jiné závazky	379	123	33	33
	18.	Krátkodobé bankovní úvěry	281	124	0	0
	19.	Eskontní úvěry	282	125	0	0
	20.	Vydané krátkodobé dluhopisy	283	126	0	0
	21.	Vlastní dluhopisy	284	127	0	0
	22.	Dohadné účty pasivní	389	128	187	501
	23.	Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	289	129	0	0
IV.		Jiná pasiva celkem	38	130	641	1 027
	1.	Výdaje příštích období	383	131	0	0
	2.	Výnosy příštích období	384	132	641	1 027
	3.	Kurzové rozdíly pasivní	387	133	0	0
A+B		Pasiva celkem		134	38 226	80 112

Předmět činnosti: věda a výzkum

Rozvahový den: 31.12.2011

Lenka Katolická
podpis a jméno
sestavil

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
612 00 Brno, Královopolská 147

Datum sestavení:

Odesláno dne:

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
podpis a jméno
odpovědné osoby

otisk

Zřizovatel: Akademie věd ČR

Výkaz zisku a ztráty

(v tis. Kč)
sestavený dle vyhl. 504/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů
k **31.12.2011**

Název účetní jednotky:

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i.

Sídlo:

Královopolská 147, 602 00 Brno

IČ:

88081756

	Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost		
				hlavní	další	jiná
				1	2	3
A.	Náklady		1	35 098	0	0
I.	Spotřebované nákupy celkem	50	2	2 729	0	0
	1. Spotřeba materiálu	501	3	1 817	0	0
	2. Spotřeba energie	502	4	363	0	0
	3. Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek	503	5	549	0	0
	4. Prodané zboží	504	6	0	0	0
II.	Služby celkem	51	7	4 703	0	0
	5. Opravy a udržování	511	8	333	0	0
	6. Cestovné	512	9	363	0	0
	7. Náklady na reprezentaci	513	10	31	0	0
	8. Ostatní služby	518	5	3 976	0	0
III.	Osobní náklady celkem	52	12	23 613	0	0
	9. Mzdové náklady	521	13	17 592	0	0
	10. Zákonné sociální pojištění	524	14	5 469	0	0
	11. Ostatní sociální pojištění	525	15	0	0	0
	12. Zákonné sociální náklady	527	16	552	0	0
	13. Ostatní sociální náklady	528	17	0	0	0
IV.	Daně a poplatky celkem	53	18	28	0	0
	14. Daň silniční	531	19	17	0	0
	15. Daň z nemovitostí	532	20	0	0	0
	16. Ostatní daně a poplatky	538	21	11	0	0
V.	Ostatní náklady celkem	54	22	846	0	0
	17. Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	23	0	0	0
	18. Ostatní pokuty a penále	542	24	1	0	0
	19. Odpis nedobytné pohledávky	543	25	0	0	0
	20. Úroky	544	26	0	0	0
	21. Kurzové ztráty	545	27	6	0	0
	22. Dary	546	28	0	0	0
	23. Manka a škody	548	29	0	0	0
	24. Jiné ostatní náklady	549	30	839	0	0
VI.	Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opr.položek celkem	55	31	3 179	0	0
	25. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551	32	3 032	0	0
	26. Zůstatková cena prodaného DNM a DHM	552	33	0	0	0
	27. Prodané cenné papíry a podíly	553	34	0	0	0
	28. Prodaný materiál	554	35	0	0	0
	29. Tvorba rezerv	556	36	0	0	0
	30. Tvorba opravných položek	559	37	147	0	0
VII.	Poskytnuté příspěvky celkem	58	38	0	0	0
	31. Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	x	39	0	0	0
	32. Poskytnuté členské příspěvky	581	40	0	0	0
VIII.	Daň z příjmů celkem	59	41	0	0	0
	33. Dodatečné odvody daně z příjmů	595	42	0	0	0

	Název ukazatele	SÚ	čís. řád.	Činnost		
				hlavní	další	jiná
				1	2	3
B.	Výnosy		1	36 343	0	0
I.	Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	60	2	4 950	0	0
	1. Tržby za vlastní výrobky	601	3	306	0	0
	2. Tržba z prodeje služeb	602	4	4 644	0	0
	3. Tržba za prodané zboží	604	5	0	0	0
II.	Změny stavu vnitroorganizačních zásob celkem	61	6	0	0	0
	4. Změna stavu zásob nedokončené výroby	611	7	0	0	0
	5. Změna stavu zásob polotovarů	612	8	0	0	0
	6. Změna stavu zásob výrobků	613	9	0	0	0
	7. Změna stavu zvířat	614	10	0	0	0
III.	Aktivace celkem	62	11	0	0	0
	8. Aktivace materiálu a zboží	621	12	0	0	0
	9. Aktivace vnitroorganizačních služeb	622	13	0	0	0
	10. Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku	623	14	0	0	0
	11. Aktivace dlouhodobého hmotného majetku	624	15	0	0	0
IV.	Ostatní výnosy celkem	64	16	4 014	0	0
	12. Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	17	0	0	0
	13. Ostatní pokuty a penále	642	18	0	0	0
	14. Platby za odespané pohledávky	643	19	0	0	0
	15. Úroky	644	20	12	0	0
	16. Kurzové zisky	645	21	1	0	0
	17. Zúčtování fondů	648	22	858	0	0
	18. Jiné ostatní výnosy	649	23	3 143	0	0
V.	Tržby z prodeje majetku, zúčt. rezerv a oprav. položek celkem	65	24	0	0	0
	19. Tržby z prodeje DNM a DHM	651	25	0	0	0
	20. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	653	26	0	0	0
	21. Tržby z prodeje materiálu	654	27	0	0	0
	22. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	655	28	0	0	0
	23. Zúčtování rezerv	656	29	0	0	0
	24. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	657	30	0	0	0
	25. Zúčtování opravných položek	659	31	0	0	0
VII.	Provozní dotace celkem	69	32	27 379	0	0
	29. Provozní dotace	691	33	27 379	0	0
C.	Výsledek hospodaření před zdaněním	34		1 245	0	0
	34. Daň z příjmů	591	35	50	0	0
D.	Výsledek hospodaření po zdanění	36		1 195	0	0

Předmět činnosti: věda a výzkum

Rozvahový den: 31.12.2011

Lenka Katolická
podpis a jméno
sestavil

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
612 00 Brno, Královce 147

Datum sestavení:

Odesláno dne:

doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
podpis a jméno
odpovědné osoby

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758

Sídlo: Královopolská 147, 612 00 Brno

Příloha k účetní závěrce za rok 2011

1. Základní údaje

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. byl zřízen ve smyslu zákona č. 283/1992 Sb. jako pracoviště Akademie Věd České republiky s účinností ke dni 31.12.1992 pod názvem Archeologický ústav AV ČR, Brno, příspěvková organizace.

Na základě zákona č. 341/2006 Sb. se zřizovací listinou ze dne 28. června 2006 právní forma ústavu změnila na veřejnou výzkumnou instituci s účinností od 1.1.2007.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině ze dne 27. září 2007 byl doplněn předmět hlavní činnosti (záchranný archeologický výzkum).

Název:	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.	
Sídlo:	Královopolská 147, 612 00 Brno	
IČ:	68081758	
DIČ:	CZ68081758	
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce	
Zřizovatel:	Akademie věd České republiky, se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1	
Ředitel v.v.i.:	doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.	
Rada v.v.i.:	předseda:	doc.PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
	místopředseda:	PhDr. Lumír Poláček, CSc.
	členové:	doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.
		doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc.
Dozorčí rada:	členové:	Ing. Škrdla Petr, PhD.
		doc. PhDr. Radomír Vlček, CSc.
		prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc.
		prof. PhDr. Zdeněk Měřinský, CSc.
Předmět činnosti:	předmět hlavní činnosti	prof. PhDr. Alexander Ruttkay, DrSc.
		doc. PhDr. Petr Sommer, CSc.
		předmětem hlavní činnosti ARÚB je vědecký výzkum v oblastech
		pravěkých a raných dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě
předmět další a jiné činnosti – není		archeologických pramenů, získávaných soustavnými i záchrannými
		výzkumy a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.

Organizační uspořádání v roce 2011

Statutárním orgánem veřejné výzkumné instituce je ředitel, který rozhoduje ve všech věcech, pokud nejsou svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

Organizační struktura

Výzkumná činnost ARÚB

- středisko pro výzkum paleolitu a paleoetnologie – detašované pracoviště Dolní Věstonice
- středisko pro archeologii doby římské a stěhování národů – detašované pracoviště Dolní Dunajovice
- středisko pro slovanskou a středověkou archeologii – detašované pracoviště Mikulčice
- detašované pracoviště Opava
- oddělení moravskoslezského pravěku
- oddělení archeologické prospekce

Ostatní činnosti ARÚB

- archiv a knihovna
- referát archeologické památkové péče
- referát ediční činnosti
- technicko-hospodářská správa
- sekretariát

Financování činností (v Kč)

	výnosy	náklady	zisk	Podíl výnosů
Institucionální prostředky	26 730 695	26 730 695	0	73,54 %
Účelové prostředky	442 750	442 750	0	1,22 %
Mimorozpočtové veřejné prostředky	4 250 950	4 250 950	0	11,69 %
Mimorozpočtové – zakázky HC	4 925 520	3 730 740	1 194 780	13,55 %
Celkem	36 349 915	35 155 135	1 194 780	100,00 %

Základní personální údaje:

Rozdělení zaměstnanců podle věku a pohlaví (fyzické osoby)

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0,00
21 – 30 let	4	12	16	24,62
31 – 40 let	7	8	15	23,08
41 – 50 let	7	5	12	18,46
51 – 60 let	9	5	14	21,54
61 let a více	5	3	8	12,31
celkem	32	33	65	100,00
%	49,23	50,77	100	

Pozn. Přepočtený počet pracovníků 2010 – 57,7
Přepočtený počet OZP v roce 2010 – 3,07 %

Rozdělení zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví (fyzické osoby)

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	3	2	5	7,69
střední všeobecné	3	4	7	10,77
úplné střední odborné	6	9	15	23,08
bakalářské	0	5	5	7,69
vysokoškolské	20	13	33	50,77
celkem	32	33	65	100,00
%	49,23	50,77	100,00	

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

doba trvání	počet	%
do 5 let	26	40
do 10 let	14	21,54
do 15 let	7	10,77
do 20 let	4	6,15
nad 20 let	14	21,54
celkem	65	100,00

Celkový údaj o průměrných mzdách za rok (v Kč)

průměrná hrubá měsíční mzda	22 671
-----------------------------	--------

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovního poměru zaměstnanců

	počet
nástupy	4
odchody	8

Čerpání mzdových prostředků podle zdrojů

Článek - zdroj	Mzdy v Kč	OON v Kč
0 projekty zahr.poskytovatelů	1 257 354	210 647
1 Granty GA AV - účelové	55 000	80 000
3 Granty GA ČR - mimorozpočtové	585 091	200 900
4 Ostatní poskytovatelé mimorozpočtové	138 973	138 000
6 Program podpory členého výzkumu	350 589	97 460
7 Zakázky hlavní činnosti – mimorozp.	825 319	778 473
8,9 Institucionální prostředky	12 433 544	280 160
Celkem	15 645 870	1 785 640

Mzdové prostředky	Mzdy v Kč	Podíl na mzdách
Institucionální	12 713 704	72,94 %
- z toho na výzkumný záměr	10 255 307	58,83 %
- z toho režie	2 458 397	14,10 %
Účelové	130 000	0,75 %
Mimorozpočtové z veřejných zdrojů	2 984 014	17,11 %
Mimorozpočtové ze zakázek hlavní činnosti	1 603 792	9,2 %
Celkem	17 431 510	100 %

2. Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách

Použité účetní zásady:

Účetnictví je zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Majetek

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je evidován v pořizovací ceně.
- drobný majetek pořízený po roce 2007 není evidován v rozvaze a je účtován v roce pořízení přímo do nákladů ARÚB (účty 501AE a 518 AE).
- drobný majetek pořízený do 31.12.2006 a evidovaný v rozvaze je postupně vyřazován na základě schválených návrhů k vyřazení
- způsob sestavení odpisových plánů pro dlouhodobý majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů – pro rok 2011 byly stanoveny odpisové sazby:

Skupina	Roční odpis
Budovy, stavby	2%
Energetické a pracovní stroje	5%
Přístroje	10%
Motorová vozidla	20%
Inventář	20%
Software	25%

Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu (uplatnění směnných kursů vyhlášených ČNB jako běžných či stálých kursů s uvedením termínů jejich změn):

- v průběhu roku byl používán denní kurs ČNB a účtovalo se pouze o realizovaných kursových rozdílech
- aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB.

Opravné položky k pohledávkám jsou tvořeny k pohledávkám po lhůtě splatnosti nad 7 měsíců ve výši 20%, u dvou pohledávek, které byla uplatněny u soudu, je tvorba OP v souladu se zákonem 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Účetní OP v souladu s předpisy platnými pro v.v.i. nejsou tvořeny.

V roce 2011 jsou realizovány dva projekty z fondů EU. V obou je ARÚB jedním z partnerů. V projektu Encyklopedie dějin Brno (EDB) je hlavním partnerem Masarykova universita Brno, v projektu Archeologický park Kopčany (APK) je hlavním partnerem Masarykovo muzeum Hodonín.

V projektu EDB jsme v roce 2011 obdrželi další úhrady ve výši 1 356 tis.Kč. Nespotřebovaná část těchto prostředků a nespotřebovaný zůstatek z roku 2010 v celkové výši 1026 tis.Kč, byly převedeny z výnosů na účet 384-výnosy př. období.

V projektu APK budou prostředky proplaceny HP po schválení monitorovací zprávy a seznamu dekl. výdajů. Očekávaná částka ve výši 85% nákladů byla zaúčtována do výnosů a na účet 388-Dohadné účty aktivní.

HV z roku 2010 ve výši 94 397 Kč byl rozdělen do FRM ve výši 89 397,-Kč a do rezervního fondu ve výši 5 000Kč. FRM byl v roce 2011 doplněn z nerozděleného zisku z minulých období částkou ve výši 236 683,-Kč.

Na základě Kupní smlouvy byla dne 1.12.2011 zakoupena budova s pozemkem v Brně na ulici Čechyňská 363/19. Kupní cena za budovu i pozemek 31 701 500,- Kč, tj.včetně provizí a poplatků, byla uhrazena převážně z dotace od AV ve výši 31 400 000,-Kč, zůstatek ceny byl uhrazen ze zisku ARÚB. Hodnota pozemku byla stanovena dle cenové mapy v dané lokalitě 2 500,-Kč/m², při rozloze 1 739m² je hodnota pozemku 4 347 500,-Kč a budovy 27 354 000,-Kč.

3. Doplňující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Protokolem o majetku a závazcích, které přecházejí na veřejnou výzkumnou instituci, ze dne 30. ledna 2007, byl převeden do vlastnictví Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v.v.i. majetek a další aktiva, závazky a další pasiva, ke kterým měla příslušnost hospodaření ke dni 31.12.2006 státní příspěvková organizace Archeologický ústav AV ČR, se sídlem Královopolská 147, Brno, IČ 68081758.

1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (v Kč)

Majetek	pozemky	budovy	stavby	energ. stroje	prac. stroje	přístř.	dopr. prostřed.	Inventář	výp. technika	SW	ned. majetek	celkem
počáteční stav	1 798 256	9 781 548	862 714	220 866	607 718	7 226 653	5 664 334	1 414 808	2 522 592	1 955 484	7 577 008	39 631 981
+ přírůstky	4 347 500	27 354 000	0	0	0	602 556	299 900	413 268	172 540	582 360	9 381 956	43 154 080
- úbytky	0	0	0	0	39 392	168 623	548 709	0	137 254	8 985	0	902 963
konečný stav	6 145 756	37 135 548	862 714	220 866	568 326	7 660 586	5 415 525	1 828 076	2 557 878	2 528 859	16 958 964	81 883 098
Oprávkový												
počáteční stav	0	1 775 685	187 367	176 953	206 651	2 858 738	3 790 940	914 607	1 997 822	839 689	0	12 748 452
- vyřazení	0	0	0	0	39 392	168 623	548 709	0	137 254	8 985	0	902 963
+ oprávkový	0	235 251	15 256	3 852	30 576	967 719	743 847	329 066	247 526	458 692	0	3 039 030
konečný stav	0	2 010 938	202 623	180 805	197 835	3 657 834	3 986 078	1 243 673	2 108 094	1 289 396	0	14 884 519
Zůstat. cena	6 145 756	35 124 610	660 091	40 061	370 491	4 002 752	1 429 447	584 403	449 784	1 239 463	16 958 964	67 005 822

2. Krátkodobé pohledávky

(v Kč)	k 31.12.2010	k 31.12.2011 Brutto	k 31.12.2011 Korekce	k 31.12.2011 Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	909 054	1 187 553	738 516	449 037
Z toho – do lhůty splatnosti	152 713	311 583	0	311 583
- po lhůtě splatnosti	756 341	875 970	738 516	137 454
- z toho: nad 180 dnů PLS	734 915	752 916	738 516	14 400
Pohledávky za zaměstnanci	43 247	21 692	0	21 692
Krátkodobé poskytnuté zálohy	193 000	211 843	0	211 843
Dohadné účty aktivní	759 680	865 532	0	865 532
Daně a poplatky	192	192	0	192
Daň z příjmu	466 416	466 416	0	466 416
Jiné pohledávky	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky celkem	2 371 589	2 753 228	738 516	2 014 712

3. Krátkodobé závazky

(v Kč)	k 31.12.2010	k 31.12.2011
Závazky z obchodních vztahů	144 741	112 514
Z toho dodavatelé:	144 741	112 514
-ve splatnosti	144 741	112 514
- po lhůtě splatnosti	0	0
Z toho ostatní závazky	0	0
Dohadné účty pasivní	186 800	501 055
Závazky k zaměstnancům	1 034 484	1 232 291
Závazky vůči st.,DPH, SSZ, ZP	702 662	969 531
Krátkodobé přijaté zálohy	20 000	0
Jiné závazky	33 272	33 450
Celkem krátkodobé závazky	2 121 956	2 848 841

4. Časové rozlišení

(v Kč)	k 31.12.2010	k 31.12.2011
Náklady př. období	157 659	192 522
Výnosy př. období	641 269	1 026 736

5. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění činí 666 785 Kč (v 2010 - 556 702 Kč), ze kterých 465 613 Kč (v 2010 - 387 070 Kč) představují splatné závazky ze sociálního zabezpečení a 201 172 Kč (v 2010 - 169 632 Kč) představují splatné závazky ze zdravotního pojištění. Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění byly v termínu do 31. ledna 2012 uhrazeny.

6. Stát – daňové závazky

Daňové závazky činí 302 746 Kč (2010 – 145 960 Kč), ze kterých 172 493 Kč (2010 – 102 838 Kč) je splatný závazek z titulu přímých daní zaměstnanců, 36 853 Kč (2010 – 43122 Kč) je splatný závazek z titulu DPH. Daň z příjmů za rok 2011 bude 49 700 Kč. Předpokládaný přeplatek z DPPO – 416 716 Kč (v 2010 – 466 416Kč).

7. Změny ve jmění :

	Vlastní jmění	Sociální fond	Rezervní fond	Fond účel. urč. prostředků	Fond reprodukce majetku	Nerozděl. Zisk/ztráta	Hospodář. výsledek	Celkem
K 1.1.2011	26 883 529	259 145	5 981 094	807 750	618 000	819 144	94 397	35 463 059
zvýšení 2011	43 154 080	317 951	5 000	653 900	43 154 080	94 397	0	87 379 408
snížení 2011	3 031 787	338 145	0	807 750	43 154 080	331 080	94 397	47 757 239
K 31.12.2011	67 005 822	238 951	5 986 094	653 900	618 000	582 461	0	75 085 228

HV po zdanění za rok 2011 je ve výši 1 194 786Kč.

V Brně 1.2.2011

Zpracovala: Lenka Katolická, vedoucí THS

Schválil: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc., ředitel

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO
612 00 Brno, Krištofa Kolláře 1

